

Not: 5199 sayılı Kanun ile sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanlara ilişkin yerel yönetimlere tevdi edilen görevlerin belediye sınırları dışında il özel idarelerin sorumluluğunda olduğu hk.

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-622.02/9023602

15/03/2024

Konu : Görüş (Sahipsiz hayvanların rehabilitasyonunda il özel idarelerinin görevleri hk.)

... BAKANLIĞINA
(... Genel Müdürlüğü)

İlgi : ... tarihli ve E... sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile; son dönemde büyükşehir olmayan illerden Genel Müdürlüğünüze yapılan bildirimlerde, belediyelerce yetki alanı içindeki bölgelerde sahipsiz hayvanlara ilişkin faaliyetlerin yürütüldüğü ancak mücavir alanlarda bulunan hayvanlara müdahale edilemediğinin belirtildiği, bu gibi durumlarda il özel idarelerinin bahse konu alanlarda ve sahipsiz hayvanlara ilişkin yürütülen faaliyetlerde sorumlu olup olmadıklarına dair tereddütlerin oluştuğu belirtilmiş olup belediyelerin yetkisinin olmadığı mücavir alanlarda, sahipsiz hayvanların rehabilitasyonundan (toplama, aşılama, kısırlaştırma vb.) il özel idarelerinin sorumlu olup olmadığı hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 127 nci maddesi “*Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.*

...
Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Cumhurbaşkanının izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.” hükmünü,

5393 sayılı Belediye Kanununun 3 üncü maddesi “*Bu Kanunun uygulanmasında;*

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

...
İfade eder.” hükmünü,

14 ncü maddesi “*Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;*

...
(a)... çevre ve çevre sağlığı, ... hizmetlerini yapar veya yaptırır. ...

...
Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.

...” hükmünü,

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 3 üncü maddesi “*Bu Kanunun uygulanmasında;*

a) İl özel idaresi: İl halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

...

ifade eder.” hükmünü,

6 ncı maddesi “*İl özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;*

...

b) ..., çevre, ... hizmetleri belediye sınırları dışında,

...

Yapmakla görevli ve yetkilidir.

...

Hizmetlerin diğer mahallî idareler ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyon o ilin valisi tarafından sağlanır.

...” hükmünü,

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 4 üncü maddesi “*Hayvanların korunmasına ve rahat yaşamalarına ilişkin temel ilkeler şunlardır:*

a) Bütün hayvanlar eşit doğar ve bu Kanun hükümleri çerçevesinde yaşama hakkına sahiptir.

b) Evcil hayvanlar, türüne özgü hayat şartları içinde yaşama özgürlüğüne sahiptir. Sahipsiz hayvanların da, sahipli hayvanlar gibi yaşamları desteklenmelidir.

c) Hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması için gerekli önlemler alınmalıdır.

...

g) Hayvanların korunması ve rahat yaşamalarının sağlanmasında; insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri de dikkate alınmalıdır.

h) Hayvanların türüne özgü şartlarda bakılması, beslenmesi, barındırılma ve taşınması esastır.

...

j) (Değişik:9/7/2021-7332/2 md.) Yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlarla iş birliği içerisinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri kurarak onların bakımlarını ve tedavilerini sağlar ve eğitim çalışmaları yapar. Ayrıca yerel yönetimler, ilgili karar organının uygun görmesi halinde hayvan hastanesi kurar.

...” hükmünü,

6 ncı maddesi “ ...

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi zorunludur. Bu hayvanların öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede yerlerinde tutulması sağlanır. Müşahede yerlerinde kısırlaştırılan, aşılanan ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra öncelikle alındıkları ortama bırakılmaları esastır.

Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması ve hayvan bakımevlerinin çalışma usul ve esasları ile burada çalışan personelin niteliğine ilişkin hususlar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Hayvan bakımevleri ve hastanelerin kurulması amacıyla Hazineye ait araziler öncelikle tahsis edilir. Amacı dışında kullanıldığı tespit edilen arazilerin tahsisi iptal edilir.

...” hükmünü,

15 inci maddesi “*Her ilde il hayvanları koruma kurulu, valinin başkanlığında, sadece hayvanların korunması ve mevcut sorunlar ile çözümlerine yönelik olmak üzere toplanır.*

...” hükmünü,

16 ncı maddesi “...

d) *Hayvanların korunması ile ilgili olarak çeşitli kişi, kurum ve kuruluşların il düzeyindeki faaliyetlerini izlemek, yönlendirmek ve bu konuda gerekli eşgüdümü sağlamak,*

e) *İlde kurulacak olan hayvan bakımevleri ve hayvan hastanelerini desteklemek, geliştirmek, denetlemek ve gerekli önlemleri almak,*

...

h) *(Ek:9/7/2021-7332/7 md. Kanunda belirtilen faaliyet ve görevleri yerel yönetimler ve tarım ve orman il müdürlükleri ile eşgüdüm sağlayarak yaptırmak,*

...” hükmünü,

Geçici 3 üncü maddesi “...

Kısırlaştırılan ve kayıt altına alınan bu hayvanlar kayıt belgesiz, ağızlıksız ve tasmasız olarak dolaştırılamaz, halkın yoğun olarak bulunduğu yerler ile çocuk oyun alanları ve parklarına sokulamaz. Ağızlık ve tasma takma zorunluluğu ile halkın yoğun olarak bulunduğu yerlere ve çocuk oyun alanları ve parklarına girme yasağı maddenin yürürlüğe girmesiyle birlikte uygulanmaya başlanır. Bu fıkra hükümlerine aykırı hareket edenlere, on bir bin Türk lirası idarî para cezası verilir. Bu fıkroda belirtilen yasaklara aykırılığın tekrarı halinde, idarî para cezası verilir ve hayvanlara el konulur ve hayvan, konulabileceği bakımevi bulunan en yakın belediye tarafından hayvan bakımevine götürülür.

Bu madde kapsamında hayvan sahibi olanlar, hayvanlarını en yakın bakımevine bırakabilirler. Bu hayvanların sokağa terki halinde otuz bin Türk lirası idarî para cezası verilir.

Yerel yönetimler tarafından kurulan hayvan bakımevleri, bu madde uyarınca teslim edilen hayvanları kabul etmek zorundadır.” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde;

5199 sayılı Kanun kapsamında gönüllü kuruluşlarla iş birliği içinde, sahipsiz ve güçten düşmüş hayvanların korunması için hayvan bakımevleri kurarak onların bakımlarının ve tedavilerinin sağlanması, hayvan sahipleri, hayvan satıcıları ile derneklere eğitim çalışmaları yapılması ve ilgili karar organının uygun görmesi halinde hayvan hastanesi kurulması görevinin yerel yönetimlere tevdi edildiği,

İl özel idaresinin, Anayasamızda ve 5302 sayılı Kanunda ifadesini bulan ve il halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen yerel yönetim (mahalli idare) türlerinden birisi olduğu,

Dolayısıyla, 5199 sayılı Kanun ile yerel yönetimlere tevdi edilen görevlerin belediye sınırları dışında il özel idarelerin sorumluluğunda olduğu

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini arz ederim.

Bakan a.
Genel Müdür